

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a gyermekek szexuális zaklatásáról, szexuális kizsákmányolásáról és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv iránti javaslatról és a 2004/68/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről

(2010/C 323/02)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 16. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre és különösen annak 41. cikkére ⁽²⁾,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

2010. március 29-én a Bizottság elfogadta a gyermekek szexuális zaklatása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatjavaslatot ⁽³⁾ (a továbbiakban: a javaslat).
- A javaslat célja a 2003. december 22-én elfogadott kerethatározat hatályon kívül helyezése, melyet az említett korábbi jogszabály egyes hiányosságai indokolnak. Az új jogszabály a következők tekintetében fokozná a gyermekbántalmazás elleni küzdelmet: a gyermekbántalmazás súlyos formáinak – például a gyermekszexuárium – büntetése, a kísérő nélküli gyermekek védelme, a bűnügyi nyomozás és a büntetőeljárás összehangolása, az informatikai környezetben elkövetett új típusú bűncselekmények, az áldozatok védelme és a bűncselekmények megelőzése.
- A bűncselekmények megelőzésével kapcsolatos célkitűzés egyik eszköze a gyermekpornográfiához való internetes hozzáférés korlátozása lenne.
- Az európai adatvédelmi biztos tudomásul vette a javaslat elsődleges célkitűzését. Szándéka nem az, hogy megkérdő-

jelezze egy olyan hatékonyabb keret bevezetésének szükségességét, amely megfelelő intézkedéseket ír elő a gyermekek visszaélésekkel szembeni védelme érdekében. Ugyanakkor hangsúlyozni szeretné, hogy a javaslatban körvonalazott egyes intézkedések – mint a weboldalak letiltása és forrádrótok felállítása – hatást gyakorolnak az érintett egyének magánéletéhez és az adatvédelemhez való alapvető jogára. Ezért az európai adatvédelmi biztos úgy határozott, hogy e rövid véleményt saját kezdeményezésben nyújtja be.

II. A JAVASLAT ELEMZÉSE

- Az adatvédelmi kérdések a javaslat két olyan elemével kapcsolatosak, amelyek nem kifejezetten a gyermekbántalmazás elleni küzdelemre, hanem a magánszférán belül bűnüldözési célból megvalósuló együttműködést célzó bármely kezdeményezésre vonatkoznak. E kérdéseket az európai adatvédelmi biztos különböző – különösen az illegális internetes tartalommal szembeni küzdelemmel kapcsolatos – összefüggésekben már elemezte ⁽⁴⁾.
- A szóban forgó két elemet a javaslat (13) preambulumbekézése, illetve 21. cikke fejt ki. A két elem ismertetése a következő:

II.1. A szolgáltatók szerepe a weboldalak letiltásában

- A javaslat két lehetséges alternatívát vázol fel arra, hogyan tiltsák le a hozzáférést az Unió területéről az azonosított gyermekpornográfiát tartalmazó vagy terjesztő internetes oldalakhoz, ezek: mechanizmusok, amelyek az illetékes rendőri vagy igazságügyi hatóságok számára megkönnyítik a letiltás elrendelését, illetve az internetszolgáltatók által önkéntes alapon vállalt fellépések, amelyek célja magatartási kódexek és iránymutatások alapján az ilyen internetes oldalak letiltása.
- Az európai adatvédelmi biztos megkérdőjelezi a letiltásról szóló határozathoz vezető kritériumokat és feltételeket: míg a rendőrség, illetve az illetékes igazságügyi hatóságok által egy jól meghatározott jogi keretben hozott intézkedéseket támogatni tudná, addig a magánfelek által működtetett bármely letiltás jogbiztonságával kapcsolatban komoly kétségei vannak.

⁽⁴⁾ Az európai adatvédelmi biztos különösen az alábbi két, e kezdeményezés tekintetében releváns megjegyzéseket tartalmazó véleménynt adta ki:

— Az európai adatvédelmi biztos 2008. június 23-i véleménye az internetet és egyéb kommunikációs technológiákat használó gyermekek védelmére irányuló többéves közösségi program létrehozásáról szóló határozati javaslatról, HL C 2., 2009.1.7., 2. o.
 — Az európai adatvédelmi biztos 2010. február 22-i véleménye az Európai Unió által a hamisítás elleni kereskedelmi megállapodásról (ACTA) folytatott jelenlegi tárgyalásokról.

Lásd még: a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 2005. január 18-án elfogadott munkadokumentuma a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos adatvédelmi kérdésekről (WP 104).

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ COM(2010) 94 végleges.

9. Mindenekelőtt az internet e letiltáshoz vezető esetleges nyomon követését kérdőjelezi meg. A felügyelet és a letiltás mellett, hogy különböző tevékenységeket foglalhat magában – köztük az internet átvizsgálása, a jogellenes vagy gyanús weboldalak beazonosítása és a végfelhasználók hozzáféréseinek letiltása –, az ilyen tartalomhoz hozzáférni vagy azt letölteni próbáló végfelhasználók online magatartásának felügyeletét is jelentheti. A felhasznált eszközök, noha különbözőek és a beavatkozás különböző fokozatait vonják maguk után, az internetszolgáltatók által a tartalommal kapcsolatos információ feldolgozásában játszott szerep vonatkozásában is kérdéseket vetnek fel.
10. E felügyeleti tevékenységek adatvédelmi értelemben is következménnyel járnak, tekintve, hogy számos egyén személyes adatainak feldolgozására kerül sor, legyen szó akár áldozatokról, tanúkról, felhasználókról vagy tartalomszolgáltatókról. Az európai adatvédelmi biztos korábbi véleményeiben már kifejtette azzal kapcsolatos aggodalmait, hogy az egyes személyeket a magánszektor szereplői (például az internetszolgáltatók vagy a szerzői jogok jogosultjai) követik nyomon olyan területeken, amelyek alapvetően a bűnüldöző hatóságok hatáskörébe tartoznak ⁽¹⁾.
- Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a hálózat nyomon követése és az oldalak letiltása nem esik egybe az internetszolgáltatók kereskedelmi céljaival: ez a személyes adatoknak az adatvédelmi irányelv ⁽²⁾ 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 7. cikke értelmében történő törvényes feldolgozása és összeegyeztethető felhasználása tekintetében kérdéseket vetne fel.
- Az európai adatvédelmi biztos megkérdőjelezi a letiltásra vonatkozó kritériumokat, és hangsúlyozza, hogy a magatartási kódexek és önkéntes iránymutatások ebben a tekintetben nem eredményeznek kellő jogbiztonságot.
- Az európai adatvédelmi biztos kiemeli továbbá azokat a kockázatokat, amelyek az egyének esetleges feketelistára helyezésével és ezen egyének azon lehetőségével függnek össze, hogy valamely független hatóság előtt jogorvoslattal élhessenek.
11. Az európai adatvédelmi biztos már több alkalommal kijelentette, hogy „az internethasználók magatartásának nyomon követése, valamint ezt követően IP-címük lekérése a magánéletük és kapcsolattartásuk tiszteletben tartásához való jog megsértésének tekinthető (...). Ez az álláspont összhangban áll az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatával ⁽³⁾”. E beavatkozás tekintetében megfelelőbb biztosítékokra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a nyomon követésre és/vagy a letiltásra kizárólag szigorúan célzott módon, bírói felügyelet mellett

kerüljön sor, és hogy az e mechanizmussal való visszaélés a megfelelő biztonsági intézkedésekkel megelőzhető legyen.

II.2. Forródróthálózat létesítése

12. Amint azt a javaslat (13) preambulumbekzdése is említi, a biztonságosabb internet programban – amelyről az európai adatvédelmi biztos a fent említett véleményt kiadta – egy forródróthálózat létrehozása szerepel. Az európai adatvédelmi biztos egyik megjegyzése éppen az információk összegyűjtésére, központosítására és kicserélésére vonatkozó feltételekkel kapcsolatos: pontosan le kell írni azt, hogy mi tekinthető illegális vagy ártalmas tartalomnak, illetve ki és milyen biztosítékok mellett jogosult az információk összegyűjtésére és tárolására.
13. Ez különösen a jelentéstétel következményei tekintetében fontos: nem csak a gyermekek személyes adatainak védelme a tét, hanem minden olyan személy személyes adatainak, aki valamilyen formában a hálózaton áramló információhoz kapcsolódik; ez a személy lehet például az, akit helytelen magatartással gyanúsítanak – legyen akár internetfelhasználó vagy tartalomszolgáltató –, de az is, aki gyanús magatartásról vagy tartalomról jelentést tesz, illetve a visszaélés áldozata is. Ezen egyének jogait a jelentéstételi eljárások kidolgozása során nem lehet figyelmen kívül hagyni, azokat a meglévő adatvédelmi keretrendszerrel összefüggésben kell szem előtt tartani.
14. Az említett forródrótok által összegyűjtött információ felhasználására nagy valószínűséggel az eset bírósági szakaszában, a büntetőeljárás során kerül sor. A minőségre és a megbízhatóságra vonatkozó követelmények tekintetében további biztosítékok bevezetésére van szükség annak garantálása érdekében, hogy e digitális bizonyítéknak minősülő információ összegyűjtése és tárolása megfelelő módon történt, ezért ezek az információk bírósági tárgyalásban elfogadhatók.
15. A rendszernek elvben a bűnüldöző hatóságok általi felügyeletével kapcsolatos garanciák az e keretnek való megfelelést célzó, döntő elemek. Az átláthatóság és az egyének független hatóság előtt érvényesíthető jogorvoslati lehetősége olyan további két fontos elem, amelyeket egy ilyen rendszerbe be kell építeni.

III. KÖVETKEZTETÉS

16. Noha az európai adatvédelmi biztosnak nincs indoka a gyermekek szexuális zaklatása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemmel kapcsolatos erős és hatékony keretrendszer kidolgozását megtámadni, ragaszkodik ahhoz, hogy a jogbiztonság minden érintett szereplő – beleértve az internetszolgáltatókat és a hálózatot használó egyéneket – számára biztosított legyen.

⁽¹⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos fent említett két véleményét.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i 95/46/EK irányelve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽³⁾ Az európai adatvédelmi biztos véleménye az ACTA-ról, 6. oldal.

17. Annak szerepeltetése a javaslatban, hogy a végfelhasználók alapvető jogait figyelembe kell venni, üdvözlendő, de nem elégséges: ki kell egészíteni azzal, hogy az illegális tartalom elleni küzdelem során a tagállamok a független állami hatóságok felügyelete mellett kötelesek harmonizált, világos és részletes eljárásokat biztosítani.

Kelt Brüsszelben, 2010. május 10-én.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos
